

Šios Europos Komisijos kadencija artėja prie pabaigos. Kadencijos pradžią lydėjo vienos ambicingiausių politinių transformacijų ES istorijoje pažadas. Tai nėra politinis lozungas – aibė įvykdytų reformų kalba už save. Būtent todėl Europos Komisijos Pirmininkė priminė apie artėjančius rinkimus ir padėjo Europos parlamentui už vaidmenį „vienoje ambicingiausių transformacijų Sąjungos istorijoje“, taip pat priminė, kad Europos Komisija įvykdė apie 90% 2019 metais pateiktų savo pažadų.

Ursula von Der Leyen nenaudojo nei karo Ukrainoje, nei COVID19 pandemijos kaip pasiteisinimo – metinis pranešimas yra ataskaita visiems europiečiams už mūsų, Europos Komisijos darbotvarkę. Kur yra politinis pažadas, ten turi būti ir rezultatai.

Tad ir pagrindinė pranešimo žinutė telpa po žodžiais „kai Europa yra drąsi, mes galime pasiekti rezultatų.“ Ir rezultatų aptarimas prasideda nuo priminimo, kad Žaliojo Kursas visų pirma buvo ekonominė iniciatyva – tai ir investicijos, ir darbo vietos, bet taip pat ir mūsų atsakomybės jausmas prieš ateities kartas. Tas pats pasakytina ir apie skaitmenizacijos reformas – tai ne vien technologijos ir lėšos, tačiau ir tapimas žmogaus teisių virtualioje erdvėje pasauliniais lyderiais.

Kartais gali būti sunku apčiuopti politikos rezultatus, tačiau Žaliojo Kurso rezultatus jau vis labiau galima užčiuopti ir plika akimi.

Ką tik prabėgusią vasarą Estija investavo beveik 20 mln. EUR tikslinės ES paramos į pirmąją retųjų metalų gamyklą. Drauge su Grenlandijoje esančiomis kasyklomis tai vos po kelių metų sukurs pirmąją pilnai veikiančią retųjų metalų tiekimo grandinę Europoje. Čekijoje anglies kasyklos transformuojamos į infrastruktūrą skirtą gaminti, kaupti ir tiekti žaliajam vandeniliui.

Prancūzija šią vasarą jau atidarė savo pirmąją baterijų gamyklą. Šiais metais ES taip pat galutinai sutarė dėl baterijų reguliavimo – viena pirmųjų sričių, kur įstatymais buvo pilnai užtikrinti žiedinės ekonomikos principai strateginėje ūkio šakoje. Europos Komisija pateikė ir analogišką iniciatyvą tekstilės srityje.

2023 yra ir istoriniai metai Europos gamtai – gamtos atkūrimo reglamentas, kuris šiuo metu jau yra paskutinėje priėmimo stadijoje – pirma tokia plati iniciatyva skirta apsaugoti mūsų gamtinius resursus. Beje, Komisijos Pirmininkė mums taip pat primena, kad Europoje ne tik daug skirtingų tautų, bet ir biologinės įvairovės. Atskirai primindama mums, kad mūsų Baltijos jūra taip pat yra absoliučiai unikali – didžiausia „sūri“ vidaus jūra pasaulyje.

Tad čia yra antroji itin svarbi Europos Komisijos pirmininkės žinutė – žaliasis kursas įgauna pagreitį tiek politine, tiek ekonomine, tiek saugumo prasme. Kitaip tariant, politinė vizija įgauna apčiuopiamą kūną. Beprecedentėmis iniciatyvomis gamtai apsaugoti. Tūkstančiais naujų darbo vietų. Vykstančia industrijos plėtra. Sparčia transformacija energetikoje – nesvarbu, ar kalbame apie augančią atsinaujinančią energetiką, ar rusiškų dujų atsisakymą. 2022 metais visa EK Pirmininkės metinės kalbos įžanga buvo dedikuota Ukrainai ir ES parodytam solidarumui. 2022 metų kovo 4 dieną Ukrainos žmonėms suteiktos prieglobsčio

teisės visoje ES šiandien jau turi skaičius – kas penktas Ukrainos vaikas yra saugus nuo Rusijos agresijos mūsų bendrijos valstybėse. Iš viso daugiau nei 4 milijonai ukrainiečių, pusė jų – moterys.

Prieglobstis karo pabėgėliams – simbolinis momentas Europos Sąjungai, kurios įkūrėjai, politiniai ir dvasiniai tėvai, visi buvo nukentėję nuo karo, praleido savo gyvenimą reflektuodami karo baisumą, neišvengiamumą ir bendros europinės sąjungos atsiradimą matė kaip vienintelę panacėją nuo karo Europoje.

„Dar niekada anksčiau šiame Parlamente nebuvo aptarinėjamas metinis pranešimas karui draskant Europos žemę“ – praeitais metais taip savo kalbą pradėjo Ursula von Der Leyen. Šiais metais ji savo kalbos dalį apie Ukrainą pradėjo nuo tragiškos ukrainietės mamos istorijos, kuri gavusi prieglobstį Čekijoje – vėliau grįžo į Ukrainą dokumentuoti karo nusikaltimų. Deja, po metų jos gyvenimą tragiškai nutraukė iš Rusijos atskridusi balistinė raketa. Su ja drauge buvęs rašytojas iš Kolumbijos šiandien dalyvauja kampanijoje skirtoje aktualizuoti Rusijos karo nusikaltimus Lotynų Amerikoje.

Ir tai atspindi tą pokytį, kuris įvyko per metus laiko. Mes jau nekalbame apie Europą, kuri diskutuoja apie savo atsakomybės ribas. Apie tai byloja ir rezultatai.

Esame pirmi pasaulyje pagal teikiamą ekonominę, finansinę, humanitarinę paramą Ukrainai. ES karinė parama jau beveik pavijo ir JAV – didžiausią karinį kompleksą pasaulyje, o skaičiuojant paramą ir išsipareigojimus bendrai – lenkia ir visą likusį pasaulį kartu sudėjus. Vyšnia ant torto, kad dėka Danijos ir Nyderlandų būsimie ir pirmieji Ukrainai suteikę pranašumą prieš Rusiją savo oro erdvėje. Ir tai mums pavyko nepaisant to, kad buvome visiškai nepasiruošę, o Rusijos krizė Europą paveikė kur kas labiau, nei didžiąją dalį pasaulio.

Tad ES yra absoliuti ir nekvestionuotina paramos Ukrainai lyderė pasaulyje. Ilgą laiką, kartais pagrįstai, o kartais nelabai – Europa buvo kaltinama užsidarymu į savo saugų, patogų taikos burbulą. Vis tik karui atėjus į Europą – Europos lyderiai prisiėmė atsakomybę už saugumo situaciją Žemyne. To neįmanoma paneigti.

Apie tai byloja ne tik skaičiai ir faktai, tačiau ir diplomatiniai gestai – 2023 metų vasario 2-ą dieną visa Europos Komisija drauge aplankė Kyjivą, taip nusiųsdami žinutę ne tik Rusijos režimui bei Ukrainos žmonėms, tačiau ir ES valstybių vadovams, kurie dar abejojo dėl ES kandidatės statuso suteikimo Ukrainai.

Todėl daugelis turbūt niekada nesupras, kiek darbo ir bemiegių naktų pareikalavo tai, kad šiandien Uršula von Der Leyen visų mūsų komisijos narių vardu, ir visos Europos Sąjungos vardu galėtų dar kartą pakartoti: „Ukrainos ateitis yra mūsų Sąjungoje.“ Prieš metus Komisijos pirmininkė sakė, kad „remsime Ukrainą tiek, kiek reikės“ – tai buvo ne tik pažadas Ukrainai, tai buvo ir mūsų išsipareigojimas padaryti viską, ką galime, kad tą paramą užtikrintume. Ir šiandien tas pažadas vėl buvo pakartotas.

Komisaras V.Sinkevičius " SOTEU 2023: beprecedenčių krizių
akivaizdoje, drąsiai judame į priekį"

